
**TEHNOLOGII INOVATIVE ÎN EDUCAREA COPIILOR CU CES
ÎN CONTEXTUL ACTUAL**

Damaris Pungilă,
student masterand,
Universitatea de Vest din Timișoara,
Coordonator: lect. univ. dr. **Claudia Borca**

Rezumat

Într-o perioadă caracterizată de schimbări și instabilitate se impune căutarea unor soluții și mijloace flexibile. Educația a suferit schimbări datorită pandemiei și măsurilor luate pentru a combate infecția. În acest context, au fost identificate o serie de bariere cu care se confruntă actorii procesului de învățare. Toate aceste schimbări și bariere au condus la căutarea unor mijloace flexibile și inovative. În acest articol, pornind de la contextul actual, am descris modul în care se schimbă educația prin introducerea noilor tehnologii și am evidențiat avatanjele pe care le oferă acestea în educarea copiilor cu cerințe educaționale speciale.

Summary

In a period characterized by changes and instability, it is necessary to look for flexible solutions and tools. Education has changed due to the pandemic and measures taken to combat the infection. In this context, the actors in the learning process were facing a number of barriers. All these changes and barriers have determined the search for flexible and innovative tools. In this article, starting from the current context, we have described how education is changing through the introduction of new technologies and we have highlighted the advantages they offer in teaching children with special education needs.

De-a lungul timpului, a fost conștientizată importanța învățării și a educației. ”Pentru dezvoltarea personalității și pentru dezvoltarea psihică în general, învățarea are un rol decisiv deoarece, în esență, cu ajutorul ei dobândim noi comportamente”. [1, p.84] În relație cu învățarea a fost introdus conceptul de ”bariere în învățare”. A fost depășită mentalitatea conform căreia barierele sunt legate de individ care trebuie să se adapteze la sistem și au fost gândite demersuri legislative pentru educație incluzivă, considerându-se că sistemul trebuie să înlăture aceste bariere și să se adapteze la nevoile individuale ale copiilor. Barierele în învățare pot fi de trei tipuri: bariere în participare, bariere generate de curriculum și bariere instituționale. [2,p.84-86]

Din cauza contextului actual în care învățarea s-a mutat în mediul virtual, barierele de participare au fost intensificate. Efectele învățării la distanță sunt resimțite de toții actorii procesului de învățare. De aceea, în perioada aceasta atenția cadrelor didactice trebuie să fie îndreptată asupra stării de bine a elevilor. Pentru aceasta, cadrele didactice trebuie să cunoască particularitățile elevilor și să discute împreună cu aceștia și cu părinții obiectivele și modul în care acestea vor fi realizate. De asemenea, este importantă comunitatea școlară. Profesorii ar trebui să creeze comunități de învățare în care să își împărtășească experiența și să îi susțină pe cei care se află în primii ani de activitate. Comportându-se în felul acesta, vor da exemplu de incluziune și sprijin, depășind dificultățile învățării la distanță. [3, p.7-9]

În urma închiderii școlilor, educația a fost organizată în mediul online, prin intermediul tehnologiei. Trei probleme majore au fost evidențiate: accesul la internet și tehnologie, implicarea familiei și adaptarea la nevoile copiilor cu dizabilități. Mulți elevi nu au avut acces la internet sau nu au avut mijloacele necesare pentru a participa la activitățile educaționale din mediul online. Mutarea educației din școli în mediul online a solicitat implicarea părinților mai ales în cazul elevilor aflați în ciclul primar, părinții fiind nevoiți să își gestioneze timpul între muncă și activitățile școlare. Învățarea online nu a împlinit multe din nevoile copiilor cu dizabilități, nefiind adaptată la cerințele speciale ale acestora. [4,p.2]

Un studiu realizat în Serbia și Muntenegru a chestionat 105 părinți ai copiilor cu dizabilități și 181 de profesori din învățământul special. Studiul a fost realizat în perioada 9-15 mai 2020 și a evidențiat problemele cu care se confruntă copiii cu dizabilități și cadrele didactice în învățarea la distanță. În cele două țări, în timpul pandemiei, educarea copiilor cu dizabilități s-a desfășurat prin intermediul unor lecții transmise la televizor și prin trimiterea unor teme de către profesori. Rezultatele studiului vizează trei aspecte:

- Posibilitatea copiilor cu dizabilități de a învăța online. Jumătate din cei chestionați au considerat că elevii cu dizabilități pot învăța online, dar au nevoie de mult sprijin, iar o treime consideră că elevii cu dizabilități nu pot învăța online.
- Substituirea fidelă a învățării din clasă. Majoritatea au afirmat că învățarea online nu a fost organizată astfel încât să substituie cu succes învățarea din clasă.
- Utilitatea învățării la distanță pentru copiii cu dizabilități. Peste jumătate dintre respondenți consideră că învățarea online este utilă pentru copiii cu dizabilități, continuând rutina școlară și susținând achizițiile, iar o treime a afirmat că învățarea online nu a fost deloc utilă.

Pe lângă rezultatele amintite care oferă o imagine asupra atitudinii părinților și cadrelor didactice față de învățarea la distanță, o altă problemă constată a fost cea a nerespectării planurilor individualizate ale copiilor cu dizabilități prin furnizarea lecțiilor la televizor ce se raportau la curriculum național. În urma studiului, se consideră necesar crearea unui ghid de bune practici în mediul online pentru cadrele didactice. De asemenea, se impune organizarea și planificarea învățării la distanță bazată pe principiile educației incluzive. Este necesară dezvoltarea unor modele de învățare și incluziune astfel încât copiii cu dizabilități să fie integrați cu succes în mediul online. [5,p.275-288]

O altă țară în care au fost evidențiate efectele învățării la distanță este Italia, ea fiind una dintre primele țări care a luat măsura închiderii școlilor și mutarea învățării în mediul online. Această măsură nu a afectat doar elevii, ci și profesorii care nu aveau competențele digitale necesare pentru a folosi tehnologia în procesul educațional. Aceștia fie nu au reușit să utilizeze tehnologiile, fie au trebuit să investească foarte mult timp în crearea materialelor și distribuirea lor către elevi. Învățarea la distanță a scos la iveală probleme ale sistemului educațional: nevoia de a regândi modul de organizare a sistemului educațional și nevoia de a investi în formarea profesională a cadrelor didactice astfel încât aceștia să dobândească competențele necesare pentru a susține învățarea în mediul virtual.

Având în vedere contextual actual și legislația referitoare la educația incluzivă, se impune adoptarea unor tehnici inovative în educarea copiilor cu CES. Aproape toate școlile se confruntă cu problema acordării de suport adecvat elevilor cu nevoi speciale. Tehnologiile informației și comunicării promovează incluziunea elevilor cu dizabilități sau alte nevoi speciale: ”ideea integrării

unor asemenea elevi a fost substituită gradual de conceptul mai puternic de integrare completă în clasă, potrivit principiului de bază că: toți elevii ar trebui să aibă șansa egală la educație”. [7, p.2]

Din punctul de vedere al elevilor care nu pot să participe la ore cu regularitate, cele mai noi tehnologii oferă trei oportunități principale de incluziune:

- oportunitatea de a comunica cu toți ceilalți actori ai procesului educațional (profesori, colegi, mentori)
- posibilitatea de a participa de la distanță la lecții și evenimente din clasă
- șansa de a studia, lucra și rezolva sarcini de învățare, nu în izolare, ci în cooperare. [8, p.3]

Sunt multe programe care permit comunicarea prin intermediul cărora se pot realiza schimburi de idei, se pot pune întrebări și se pot primi răspunsuri:

- Sincron – serviciile cum sunt chaturile, mediile de comunicare prin mesaje care aduc posibilitatea de a comunica în același timp și permit receptarea instantanee a răspunsurilor la opinii, întrebări sau la sarcini de lucru.
- Asincron – serviciile ca emailurile, discuțiile din forumuri, platformele, le permit elevilor să schimbe idei și materiale cum ar fi texte, fișe de lucru, teste, materiale audio și video. Weblogs – sunt din ce în ce mai folosite în educație. Multe bloguri ale claselor sau bloguri personale au fost create cu scop educațional explicit, aceste ajută mult în scenariile hibrid. Acestea permit încărcarea unor fișe de lucru, explicarea sarcinilor de învățare și crearea de spații pentru încărcarea temelor. [9, p.4]

Metodele tehnologice oferă elevilor o dublă posibilitate de a participa la activitățile din clasă: oportunitatea de a intra în clasa virtuală, în timp real, și oportunitatea de a lua materialele de pe clasa virtuală (texte, materiale video, imagini, lecții audio). Marele avantaj pe care îl au activitățile online pentru persoanele cu dizabilități este că îi pune într-un mediu în care pot asculta lecțiile, pot participa la activități, pot să-și facă vocea auzită într-o clasă. Dezvoltatorii programelor lucrează ca să le facă tot mai simple, ușor de folosit și le îmbunătățesc cu funcții care să ajute la atingerea scopurilor didactice.

Învățarea nu mai este considerată un proces în care elevii ar trebui să fie izolați într-o camera unde să studieze în liniște. Importanța studiului colaborativ este cunoscută și beneficiile unei asemenea abordări a învățării au bază de cercetare solidă. Dacă ne referim la dreptul elevilor cu dizabilități la educație, acesta presupune și dreptul la colaborare. În mediul online sunt programe care facilitează colaborarea prin mesaje, prin conferințe audio-video, table online care le permit elevilor să lucreze împreună, să deseneze și să scrie. De asemenea, pot edita texte în word, pot lucra pe documente word comune în googledrive, în Wiki, sau să facă prezentări în powerpoint. [10, p.4]

În situații noi, avem nevoie să dezvoltăm noi modalități de învățare, tipuri de activități și metode de management al clasei. Prin folosirea noilor tehnologii în învățare se produc o serie de

schimbări. Aceste schimbări nu vizează doar organizarea clasei, ci și rolurile pe care le au actorii procesului educațional.

Ideea și definiția clasei se schimbă. Dacă în sistemul tradițional clasa este în mod normal identificată cu locul fizic unde se desfășoară activitățile, folosirea masivă a noilor metode pentru educația la distanță largesc perspectiva: în contextul actual, prin clasă înțelegem mai mult un grup de oameni care interacționează în scop educațional. În acest caz clasa fizică există, dar nu este singurul loc în care educabilii și profesorii interacționează. Se preferă expresia ”clase largite” decât simpla sintagmă ”clase virtuale”, pentru că în aceste clase legăturile sunt puternice și sunt favorizate relațiile interpersonale. Posibilitatea dublă de a lucra atât în clasă cât și în afara clasei fizice, îi ajută pe elevi să își păstreze ritmul pe parcursul învățării, să comunice și să coopereze cu persoane reale. Clasele virtuale sunt ceva diferit. Acestea există numai în formă digitală, unde este postat un conținut cu ajutorul unor platforme. Tot ce se petrece într-o clasă virtuală are loc într-un mediu diferit de cel fizic. Posibilitatea de a integra cele două medii educaționale și crearea unor clase largite este percepută pozitiv de majoritatea participanților la învățare.

Introducerea tehnologiilor solicită o schimbare a planurilor de învățare și a programelor de formare profesională întrucât noul format educațional cere profesorilor și elevilor noi competențe și abilități:

- noi abilități și competențe în domeniul tehnic (ei trebuie să știe cum funcționează mijloacele tehnice)
- atențe sporită la planificarea lecțiilor, potrivit obiectivelor educaționale
- capacitatea de a se pune nu doar în postura de profesor, ci și în cea de facilitator al procesului educațional
- capacitatea de a schimba metodele de evaluare a performanțelor elevilor.

Profesorul trebuie să se adapteze la schimbările pe care le produce adoptarea tehnologiei. Rolul profesorului într-o ”clasă largită” ar trebui să se schimbe: acesta nu mai are doar rolul de a transmite informații, ci devine un facilitator, mediator, moderator, și i se cere un grad mare de adaptabilitate. În acest nou rol profesorul trebuie să inițieze discuții private sau de grup cu elevii, ca să îi asiste pe întreg parcursul procesului de învățare. El de asemenea trebuie să știe cum să promoveze munca în echipă, de multe ori fiind nevoit să devină elev și cercetător împreună cu elevii lui.

Competențele digitale ale profesorului sunt indispensabile pentru o bună integrare a copiilor cu dizabilități. S-a dovedit necesară includerea în pregătirea profesională a cadrelor didactice programe de formare a competențelor digitale. Aceste programe au ca scop abilitarea cadrelor didactice astfel încât să fie autonome, creative și inovative în utilizarea noilor tehnologii. [11, p.26-37]

Rolul elevului de asemenea se schimbă, devenind mai degrabă un explorator. Pentru elevi folosirea tehnologiei implică mai multă responsabilitate în procesul de învățare. Dacă în sistemul tradițional, învățarea era predominant pasivă, în sistemul învățării la distanță, învățarea este predominant bazată pe descoperire, elevii fiind încurajați să participe activ la activitățile educaționale. Elevilor li se cere:

- capacitatea de a utiliza un număr de mijloace tehnice sau disponibilitatea de a învăța să le folosească
- simțul răspunderii
- abilitatea de a respecta un ritm rezonabil pentru a termina activitatea
- motivația de a interactiona cu ceilalți participanți la procesul educațional
- capacitatea de a-l vedea pe profesor în principal ca pe un călăuzitor, facilitator care îl poate ajuta să ajungă la obiectivele educaționale propuse
- capacitatea de a se adapta la noi dimensiuni ale învățării, cum ar fi învățarea prin descoperire. [12, p.6]

Așadar, în contextul mutării învățării în mediu virtual au fost întâmpinate o serie de probleme referitoare la toți actorii procesului de învățare. Schimbarea bruscă produsă de imposibilitatea participării fizice la activitățile educaționale a impus găsirea unor noi tehnologii și mijloace prin care să se poată continua învățarea. Deși această perioadă a fost dificil de parcurs atât de cadrele didactice, cât și de elevi și părinți, adaptarea la mediul online a produs numeroase efecte pozitive. Introducerea tehnologiilor informaționale și de comunicare în învățare a favorizat integrarea celor cu dificultăți de deplasare din motive de sănătate sau familiale, a dus la dezvoltarea competențelor digitale ale profesorilor și a implicat activ elevul în procesul educațional.

Beneficiile pe care le-au produs noile tehnologii nu se datorează faptului că mijloacele online sunt în sine bune, ci rezultă din modul în care acestea sunt folosite de către profesori. Cercetătorii nu au putut stabili relații de tip cauză efect între mijloacele tehnice și beneficiile produse de acestea, ci eficiența acestora a fost dată de modul în care profesorul a organizat desfășurarea activităților în acord cu particularitățile individuale ale elevilor. [13, p.8]

Considerăm că în viitor un punct important în educarea copiilor cu CES va fi utilizarea mijloacelor inovative. Tehnologiile informaționale și de comunicare prezintă oportunitatea dezvoltării unor medii personalizate de învățare în care profesorul poate fi mai atent la nevoile individuale ale elevilor și în mod cert, clasa incluzivă să devină o realitate.

Bibliografie:

1. GHERGUȚ, ALOIS. Educația incluzivă și pedagogia diversității. Iași : Polirom, 2016. ISBN 978-973-46-5664-6.

2. LESH, Jennifer J. Navigating two pandemics: racism/inequity and COVID-19. *Teaching exceptional children*. Septembrie 2020, Vol. 53, nr. 1, p. 7–9.
3. LOCATELLI, RITA și MINCU, MONICA. ITALY: THE STRUGGLE TO DEFINE AN INNOVATIVE AND INCLUSIVE EDUCATIONAL PROJECT IN THE CONTEXT OF COVID-19 PANDEMIC. În: *UKFIET* [on-line]. 30 aprilie 2020 [accesat la 25 noiembrie 2020]. Disponibil la: <https://www.ukfiet.org/2020/italy-the-struggle-to-define-an-innovative-and-inclusive-educational-project-in-the-context-of-covid-19-pandemic/>.
4. OTT, Michela și TAVELLA, Mauro. *E/M Learning Tools in the Inclusive Classroom*. Valencia, 7 martie 2007, p. 1–8.
5. PETRETTO, Donatella Rita, MASALA, Ilaria și MASALA, Carmelo. Special Educational Needs, Distance Learning, Inclusion and COVID-19. *Education sciences*. Iunie 2020, Vol. 10, nr. 154, p. 2.
6. SCEPANOVIC, Marinela N. și NIKOLIC, Snezana J. Inclusive education of children with disabilities in the online environment. *Education and Treatment*. 2020, Vol. 2, nr. 3, p. 275–288.
7. STARCIC, Andreja Istenic. Educational technology for the inclusive classroom. *The Turkish Online Journal of Educational Technology*. Iulie 2010, Vol. 9, nr. 3, p. 26–37.

PROCESELE SOCIO-AFECTIVE ASOCIATE CONFLICTELOR LA ADOLESCENȚII SUPUȘI BULLYNG-ULUI

Ghiță Maria Georgeta
Drd., UPSC „Ion Creangă”

Rezumat

În fiecare individ există un număr de scopuri în competiție, o varietate de modalități de atingere a acestora, multe tipuri de bariere care pot interveni între scopuri și eforturile de atingere a lor și multiple aspecte sau consecințe pozitive și negative atașate fiecărui scop. Toate acestea creează premisele apariției conflictelor intrapersonale. Conflictul intern/intrapersonal apare în interiorul individului, de obicei nu este evident pentru alte persoane și nu depinde de relația cu altul (deși este adeseori rezultatul unei relații). Conflictele interpersonale provoacă aproape inevitabil conflicte intrapersonale, prin rezonanțele emoționale pe care le trezesc în fiecare individ implicat în conflict și prin declanșarea ruminățiilor interioare legate de conflict. Conflictul intrapersonal, întrucât este adesea privat și ascuns, poate participa la declanșarea sau amplificarea conflictului interpersonal, în special dacă individual interpretează eronat comportarea, motivele sau nevoile altora, gândește irațional sau își bazează judecata pe sentimente contradictorii. [5]

Cuvinte-cheie - conflictul intra-interpersonal, emoțiile în conflicte, particularități afective.

Summary

In each individual there are a number of goals in competition, a variety of ways to achieve them, many types of barriers that can intervene between goals and efforts to achieve them and multiple positive or negative aspects or consecrations attached to each goal. the premises for the occurrence of intrapersonal conflicts. Internal / intrapersonal conflict occurs within the individual, usually not obvious to other people and does not depend on the relationship with another (although it is often the result of a relationship). Interpersonal conflicts almost inevitably cause intrapersonal conflicts, through resonant emotional that they arouse in every individual involved in the conflict and by triggering internal Romanians related to the conflict. if the individual misinterprets the behavior, motives or needs of others, he finds it irrational or to base his judgment on contradictory feelings. [5]

Keywords –intra- interpersonal conflict, emotions in conflict, particularities affective.

TRĂSĂTURI SPECIFICE SOCIO-AFECTIVE LA ADOLESCENȚI

"Afectivitatea este fenomenul de rezonanță a lumii în subiect și care se produce în măsura și pe măsura dispozitivelor rezonante ale subiectului și este totodată vibrația expresivă a subiectului social în lumea sa, o lăuntrică melodie existențială care erupe în acțiune și reorganizează lumea.